

Deli

Historia formacji

Jedną z bardziej interesujących formacji jazdy osmańskiej są jeźdźcy wyborowi zwani deli, czyli szaleni, którzy wyłonili się z nieregularnej formacji akindzi. Zainteresowanie tą nietypową formacją, powiązaną z bractwami religijnymi, wynika z jej elitarności, interesującego ubioru podobnego do husarii oraz nadbudowy ideologicznej pełnej symboliki (skrzydła, pióra, skóry dzikich zwierząt). Deli stanowili formację niewielką liczebnie, nie odgrywali więc zasadniczej roli w bitwach i kampaniach, rzadko też są wzmiankowani w źródłach. Według P. Ricault'a deli byli Bośniakami albo Albańczykami i stanowili osobistą gwardię Wielkiego Wezyra. Miało być ich 100-400 zależnie od zamożności wezyra. Od czasów gdy władzę przejęli wezyrowie z rodziny Koprullı mieli oni utrzymywać 2000 delich. Jako rodacy (Albańczycy) byli oni wierniejsi od Turków i uniemożliwiali janczarom i sipahom zamachy na wezyra. Może to być tym samym wzmiankowana w kontekście wyprawy wie-deńskiej gwardia albańska Kara Mustafy.

Organizacja

Deli to rodzaj osmańskiej lekkiej jazdy utrzymywanej przez Wezyra i prawdopodobnie niektórych paszów i bejlerbejów na granicy z krajami chrześcijańskimi. Na czele wszystkich deli stał deli başy. Formowani byli zapewne w chorągwie, jednak niewiele wiadomo więcej na temat wewnętrznej struktury tych oddziałów.

Uzbrojenie

Deli posługiwali się całym asortymentem uzbrojenia typowym dla osmańskiej jazdy, a więc kopiami (np. z proporczykami z czerwono-żółtej tafty), szablami, nadziakami, koncerzami itp. Kopie miały być w typie węgierskim, a więc byłyby to kopie niemal identyczne z husarskimi (w przeciwieństwie do krótkich kopii/długich włóczni zwanych mizrak). Delich wybierano często spośród wielkich siłaczy. Na rycinie w albumie Nicolasa de Nicolay (ok. 1555r.) deli dosiada rumaka w skórze drapieżnego zwierzęcia, przy krótkich strzemionach, z ostrogami typu węgierskiego. Charakterystyczne przy postaci jest orle skrzydło, co więcej jeździec ma także pióra w przybraniu głowy. Deli używali także tarcz, często z symbolicznymi znakami lub przystrojonych piórami drapieżnych ptaków. Na niektórych rycinach widać również ślady po samookaleczeniu się, co było najwyraźniej popularną u nich praktyką. Poza tarczami Deli nie używali uzbrojenia ochronnego.

Taktyka

Jeźdźcy deli odznaczali się wielką bitnością, zwykle rozpoczynali bitwy w walkach harcowniczych, często zapewne pod wpływem środków odurzających. Działali raczej w małych grupach lub indywidualnie i nie stanowili większych formacji. Odgrywali może pewną rolę w działaniach harcowniczych przed bitwą, jednak stanowiąc małe procent całości armii polowych wtapiali się w masę kawalerii osmańskiej, nierzadko bardzo bogato przystrojonej.

DELI
Kawaleria

Formacja	Ruch	Odporność	Morale	Wyszkolenie	Walka Wręcz	Strzelanie	Broń	Skuteczność	Zasięg	Zasady specjalne
Deli	20/420	3	6	5	2	0	Broń ręczna Kopia husarska ² Koncerz Tarcza	0 0/3 0/1	WW WW WW WW	Harcownicy Zwiadowcy

1. Środki odurzające

Niektórzy badacze przypuszczają, iż deli przed bitwą odurzali się.

Środki odurzające wywołują następujące efekty:

- Gracz może zdecydować (przed rozstrzygnięciem Zwiadu), że Jednostka Deli zaczyna grę odurzona. Decyzję podejmuje się indywidualnie dla każdej Jednostki. Odurzeni Deli podlegają następującym zasadom:
- Nie mogą tworzyć skwadronów.
- Nie można ich porządkować, a Dowódca nie może modyfikować ich Morale ani Wyszkolenia.
- Jednostka nie generuje Punktów Zwiadu (ani za podstawki ani za zasady specjalne).

- Morale jednostki rośnie do 8.
  - Deli nie mogą otrzymać Rozkazu Obrona. Dodatkowo Jednostka Delich, która nie jest Zdezorganizowana ani nie Ucieka i która ma na początku Fazy Rozkazów Jednostkę wroga w polu widzenia i odległości ruchu podstawowego (uwzględniając wpływ terenu oraz potrzebne Obroty czy Manewry) otrzymuje natychmiast darmowy, odkryty Rozkaz Szarża, którego nie można zmienić. Deli nie mogą powstrzymać się od Pościgu, nawet jeśli Dowódca wyda w tym celu Rozkaz.
2. Deli używali długich kopii podobnych do husarskich. Powinny mieć one 4,5-5 cm długości (należy je przyciąć).